

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ СЦЕНІЧНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Закон України «Про позашкільну освіту», «Положення про позашкільний навчальний заклад» визначили головне завдання освіти та виховання, спрямоване на розвиток творчої особистості, здобуття учнями додаткових знань, умінь і навичок за інтересами, підготовку їх до соціально-громадської діяльності. Залучення школярів до активної художньої діяльності сприяє прояву внутрішніх творчих сил, накопиченню інтелектуального та художнього досвіду.

У реалізації завдань музично-театральної творчості важливим чинником є формування пізнавальних умінь школярів у ляльково-ігровій діяльності. Музичний театр ляльок поєднує функції навчання і виховання, оволодіння виконавською майстерністю з різних видів художньої творчості: управління театральною лялькою, сценічного мовлення, танцю і пластики, вокалу, акторської майстерності.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Наукові розробки, практика свідчать, що пізнавальна активність є обов'язковою умовою формування особистості (І. Войтович, О. Лаврентьева, Т. Сущенко, О. Щербина). Аналіз наукових праць переконує про необхідність використання художньо-педагогічних технологій, методів, які сприяють розвитку творчих навичок школярів, виховання потреб до самовдосконалення. Особливості художньої творчості розкрито у дослідженнях П. Симонова, П. Єршова, О. Нікіфорової, Н. Рождественської, І. Шинтяпіної, Н. Шляхової та ін. Процес музично-творчого виховання школярів засобами сценічно-ігрової діяльності досліджували О. Александрова, Л. Борухзон, В. Бриліна, Н. Ветлугіна, Т. Грізоглазова, Л. Масол, О. Щолокова та ін.

Однак, цілісних досліджень шляхів розвитку пізнавальної активності школярів в умовах шкільного музичного театру ляльок допоки не здійснено.

Мета статті полягає у висвітленні питання розвитку інтелектуальних умінь, пізнавальної активності школярів в умовах шкільного музичного театру ляльок.

Виклад основного матеріалу. Пізнавальна активність визначає місце особистості в суспільстві, здатність її до адаптації та перетворення зовнішніх умов. Уміння мотивувати свою пізнавальну діяльність; сприймати та засвоювати інформацію; виконувати розумові операції; самостійно працювати з додатковою літературою; оцінювати свою відповідь розглядаються як система розумових дій, яка складається з логічних мисленневих операцій і сприяє міцному засвоєнню знань та розвитку інтелектуальних здібностей особистості (О. Щербина).

Відповідно до загальних функцій інтелекту вирізняється така система: виділяти головне, класифікувати, будувати моделі, інтерпретувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, шукати аналогії і визначати стратегії [1,с.7-8]. Тому пізнавальна активність, інтелектуальні уміння посідають особливе місце у навчальній роботі учня та пронизують усі види його діяльності.

Важливим аспектом роботи в умовах сценічно-ігрової діяльності є попередня і підсумкова аналітична робота вчителя з вихованцями, яка формує:

а) уміння зробити художній аналіз створеного образу, визначити його емоційно-змістовий склад і засоби втілення; виконавські особливості і труднощі; висвітлити основну виховну мету;

б) уміння відображати окремі епізоди, моделювати поведінку героїв; створювати репетиційний план, який охоплює всі елементи розучування рухів, пісень, окремих реплік; дотримуватись послідовності та регламенту роботи над образом;

в) уміння створювати виконавський план, тобто використовувати засоби художньої виразності у розкритті авторського задуму твору [4].

Задовольняючи духовні потреби, мистецтво театру ляльок переносить учнів-акторів у світ переживань, почуттів, творчого задоволення, спрямовує на вирішення психофізіологічних проблем: зняття напруження, перевтоми, «сценічного затиску» (напруженості м'язів), що є причиною незграбних дій і почуття ніяковості під час публічного виступу. У творчій роботі з учнями важливу роль має визначення їх індивідуальних можливостей: пластики рук, діапазону та тембру голосу, якості інтонування, ладового і ритмічного музичного слуху, музичного сприймання, емоційності, артистизму, сценічної поведінки. Вивчаючи всі ці особливості, педагог має можливість здійснювати підбір репертуару, що відповідає ідейно-художньому змісту та педагогічним вимогам його впровадження, правильно розподіляти ролі за рівнем пластичних, музичних, акторських здібностей учнів з метою виховання сценічної культури. Особливе місце в практиці театру ляльок займає організаційна робота: проведення репетиційних занять, процес розучування репертуару різної складності, орієнтація на розв'язання навчально-виховних та творчо розвиваючих завдань. Робота з лялькою надає вміння інтерпретації та перекладу літературних творів на «ляльковий» сценарій з урахуванням вікових особливостей учнів-акторів і учнів-глядачів.

На всіх етапах робота з театральною лялькою повинна відповідати принципу єдності думки і пластики. Ефективним у методиці музичного театру ляльок є розв'язання навчально-виховних та творчо розвиваючих завдань для самореалізації, вираження власних почуттів і асоціативно-образних порівнянь. Уміння діяти за ляльку – говорити, співати, танцювати і зіставляти свою поведінку з окремими казковими героями – поглиблюють розуміння особистих вчинків, сприяють усвідомленню моральних та естетичних цінностей художніх творів.

У своїй роботі ляльководи в основному використовують три системи ляльок: ляльку-маріонетку, ляльку-петрушку, тростинну ляльку. Для шкільного театру ляльок найзручніша петрушечна лялька (рукавична лялька), яку ляльковод приводить в дію, надягаючи собі на руку.

Реалізація творчих завдань передбачає набуття вмінь відтворювати емоційний стан лялькових персонажів – радість, подив, здивування і співчуття; пластично передавати рухи ляльки; самостійно коригувати рухи ляльки згідно з подіями, що розгортаються у спектаклі. Формування ляльково-ігрових умінь за принципом контрасту, протиставлення, переключення уваги з одного виду художньої діяльності на інший, застосування методів імпровізації, аналізу, порівняння та оцінювання варіантів виконання спонукає учнів до творчих пошуків та інтерпретації художніх образів.

Робота над ляльковою виставою потребує визначення основної виховної мети; складання виконавського плану певної ролі; розгляду засобів художньої виразності; моделювання поведінки ляльок в окремих епізодах; розучування елементів танцювальних рухів і пісень; декламацію та виконання фрагментів вистави; дотримання регламентації роботи над художнім твором.

Головні завдання музичного театру ляльок: розширення та систематизація уявлень про сутність, види та жанри мистецтва театру ляльок, особливості його художньо-образної мови; збагачення художньо-естетичного та емоційного досвіду; формування художніх знань та вмінь, готовності використовувати отриманий досвід у самостійній творчій діяльності; розвиток загальних і художніх здібностей та художньо-образного мислення; виховання в учнів художніх інтересів, смаків, потреб у художньо-творчій самореалізації

Під час підготовки до спектаклю виникає чимало проблем щодо складання постановочного плану та правильного розподілу ролей, добору вправ та етюдів з ляльками, пошуків мізансцен. Тому приступаючи до роботи над п'єсою необхідно насамперед уявити художній образ спектаклю в цілому, правильно вибрати відповідну

систему ляльок, визначити ступінь умовності, декоративності чи натуралістичності декорацій.

Специфікою роботи у шкільному музичному театрі ляльок є синтез двох видів сценічної ігрової діяльності: а) рукавичної ляльки на ширмі; б) актора-маски на сцені. Розробленою методикою передбачається розвиток умінь управління рукавичною лялькою, виконання її ролі учнем-актором за ширмою та розвиток виконавських умінь актора-маски на сцені.

Процес використання художніх можливостей двох видів ляльок повинен відбуватись в атмосфері творчого пошуку, стимулюючи особисту ініціативу та інтелектуальне зростання підлітків, що сприяє усвідомленню значення методик з різних видів художньої діяльності. Чергування та комбінування виступів рукавичної ляльки та актора-ляльки взаємодоповнюють сценічну дію, підтверджуючи багатоплановість проблеми та наявність протиріччя між можливостями музичного театру ляльок у творчому зростанні підлітків і недостатнім використанням його на практиці.

Навчальна робота складається з теоретичних, практичних та індивідуальних занять з теорії музичного театру ляльок та видів художньої діяльності: художнього мовлення, співу, управління рукавичною лялькою, танцювального руху і пластики, сценічної гри.

Перший етап – організаційний – передбачає вирішення завдань діагностування учнів з урахуванням природних нахилів та творчих здібностей; визначення головних форм роботи: організаційних, інформаційних, методичних, репетиційних, концертних, підсумкових та узагальнюючих. В основі діяльності – структурна побудова занять, відвідування лялькових спектаклів та виставок, проведення зустрічей із акторами професійних театрів, що має принципове значення у набутті досвіду адекватного сприйняття та оцінювання учнями майстерності акторської гри, художньої інтерпретації музично-театральних постановок, активізації творчого процесу в цілому.

Другий – репродуктивно-творчий етап – спрямовується на застосування методів стимулювання творчих досягнень, формування творчих умінь з різних видів художньої діяльності з урахуванням нахилів та здібностей підлітків. Ставляться та вирішуються завдання активізації художньої виконавської діяльності, поглиблення змісту навчального матеріалу і творчих завдань на основі принципу інтеграції художніх засобів виразності. Важливим стимулом для подальшого розвитку художніх знань і творчих умінь є розширення діапазону творчих можливостей учнів – від репродуктивного характеру до самостійної творчості. Через процес перевтілення та ідентифікації актора з образом ляльки відбувається розвиток творчого мислення, ініціативи у сфері музично-театральної діяльності, пробудження фантазії та виховання внутрішньої готовності до взаємодії з партнерами у вирішенні нових сценічних завдань. Розширення художньої діяльності стимулює та зацікавлює до колективної творчості, допомагає самоствердитися у процесі спілкування. Одним із головних принципів театральної гри є принцип партнерства, який невід’ємно пов’язаний зі сценічною діяльністю і з часом зазнає якісних змін від взаємодії до співтворчості.

Третій етап – самостійно-творчий – характеризується педагогічною взаємодією учнів та керівника, творчим проявом умінь підлітків з усіх видів художньої діяльності, оригінальністю трактування художніх образів. Суттєвого значення набуває стимулювання проявів творчої ініціативи, самостійного розв’язання художніх завдань. Важливе значення має створення психологічно позитивного мікроклімату у колективі, який сприяє творчому піднесенню, формуванню відповідних умінь у процесі музично-театральних занять, репетицій і концертів.

Отже, розвиток творчих умінь залежить від наявності організаційних чинників і чіткої послідовності виконання кожного завдання, а саме: 1) свідомого сприйняття музичного матеріалу та відповідних прийомів відтворення рухів театральної ляльки; 2) ґрунтового засвоєння літературного матеріалу, його закріплення та вибору доцільних творчих дій; 3) колективного виконання художньо-естетичних завдань.

Розроблені методичні матеріали передбачають організацію навчальної роботи з поступовим ускладненням творчих завдань, поєднанням і варіюванням засвоєних елементів та впровадженням нових, більш складних для сприймання результативних змін, які б позначалися на художній творчості всього навчально-виховного процесу.

Основи акторської гри з лялькою. Темі і жанри лялькових спектаклів різноманітні: сценки (музичні, пантомімічні, розмовні), музичні огляди, концертні програми, невеличкі балети, опери, п'єси.

Для молодших підлітків це – інсценування байок, музичних казок, постановка дитячих опер, міні-концертів, літературно-музичних композицій, які потребують продуманого підходу щодо вибору репертуару. При цьому слід враховувати такі фактори, як вікові та індивідуальні особливості учнів, загальний і художній рівень розвитку, ступінь інтересу до того чи іншого твору.

Для сценічного втілення слід використовувати сюжет нескладний, знайомий, насичений українським народним гумором, музикою, який не потребує складних декорацій тощо. Послідовність репетиційної роботи: читання вголос тексту; колективне обмірковування – на яких розділах і персонажах акцентувати увагу; інсценування, тобто переклад казки на сценічну мову (актор – носій певного сценічного Акту, активний Творець тієї події, в якій беруть участь всі – в тому числі й глядачі).

Робота з театральною лялькою за столом. У зв'язку з тим, що робота ляльководи потребує певних фізичних дій – доводиться якийсь час тримати руки піднятими – кожне заняття бажано починати зі спеціальних фізичних вправ під музичний супровід. Навантаження під час занять збільшується поступово (як кількість вправ, так і тривалість). З перших занять доцільно починати з учнями роботу над етюдами. Спочатку в живому плані, а через місяць – з лялькою. Мета цих занять – розвивати уяву дітей, учити їх фантазувати, не грати на сцені, а правдиво діяти.

З комплексом рухів та їх характером пов'язані розвиток і організація емоційної сфери особистості. Майстри сцени виявляють емоції «методом фізичних дій» (за К. Станіславським). В театрі ляльок емоційна чутливість до музичного образу розвивається за допомогою образно-пантомімічних рухів відповідно динаміки, ритму, темпу театральної вистави. Пластичні рухи сприяють удосконаленню нервово-м'язового апарату учнів, координації вмінь управляти лялькою. Разом із цим розвиток уваги, точність і економічність рухів, вимогливість до якості виконаних дій піднімає рівень готовності учнів до інших видів діяльності – навчальної, трудової.

У ляльковому спектаклі головна увага спрямована на гру ляльок, тобто на їхні дії. На думку видатних майстрів ляльководіння, виразні рухи ляльок важливіші, ніж їх розмова. Отже, успішність творчої роботи з лялькою залежить від умінь учнів управляти нею, володіти руховою пластикою рук. Розвиток пластичності і виразності рук вихованців – одне з найважливіших завдань керівника театру ляльок. Тому на початковому етапі роботи з учнями увага приділяється засвоєнню вправ на техніку і уяву. Вправа «руки актора» сприяє меті оволодіти своїм фізичним апаратом, відпрацювати вправність, виразність рухів. За допомогою пластичного показу вихованці демонстрували анімацію за образами звірів, птахів, дерев, квітів, моря, людей, а також окремих дій (скульптора, швачки та ін.). Учням можна пропонувати завдання на психологічну достовірність живих рук: знайти рухи, які передають жвавість, лагідність, або, навпаки, зарозумілість, пихатість тощо. Створенню позитивної атмосфери співтворчості, інтересу до занять сприяє використання різнохарактерного музичного супроводу до вправи «танцюючі руки», з визначенням найкращих «танцюристів» [6].

Наступним видом підготовчої роботи є «оживлення» і відображення предметів (сумки, шарфа, парасольки, різних геометричних фігур). Вихованцям пропонується виконати творчі завдання: визначити характер, голос, манеру поведінки предмету-персонажу; створити та розіграти сценку-діалог; відпрацювати окремі жести, манеру спілкування між дійовими особами. Через виконання таких завдань, які передбачали

обов'язкове перевтілення, учні мають можливість порівняти себе з будь-яким персонажем (позитивним, негативним), пережити нові ситуації і вчинки, уявляти себе в надзвичайних обставинах. Уміння комбінувати, моделювати, змінювати ситуації сприяють соціалізації, розширенню діапазону внутрішніх почуттів.

Особливу зацікавленість у школярів викликає робота над роллю – увага учнів звертається перш за все на вивчення основних правил з техніки водіння лялькою, виразних можливостей своєї ляльки; необхідність віднайти головний ритм її руху; припасувати до руки таким чином, щоб управляти нею було легко і вправно.

У період роботи за столом пропонуються творчі завдання, наприклад, проаналізувати роль свого персонажу (його зовнішній вигляд, ставлення до інших, до самого себе, ставлення до нього автору, інших персонажів). Якщо прямої відповіді в п'єсі немає, «актори» можуть домислити деталі, фантазувати і вживатися в образ від першої особи. Одним з найважливіших засобів роботи над роллю за столом є етюди за змістом п'єси і вигаданими пропонованими обставинами, переказ змісту, оцінка фактів (епізодів), визначення й мотивування завдань. На художньому матеріалі оповідань, байок, казок, уривків з улюблених літературних творів учні самостійно можуть спробувати створити інсценівки з закінченим сюжетом у діалогічній формі. В окремих випадках до інсценівок можна ввести окремих читців-ведучих (веселих клоунів, лагідного дідуся, доброго чарівника, чарівну фею), які коментують хід сюжету чи розповідають казку.

Робота з театральною лялькою на ширмі. Репетиції на ширмі – найбільш трудомісткій і відповідальний етап роботи над виставою. Завдання першої репетиції на ширмі – відчувати ляльку, пристосуватися до реквізиту, декорацій. Для успішного виконання ролі важливою умовою є не тільки оволодіння уміннями управляти лялькою, але й впевненість у подачі тексту, вокальних ілюстрацій, пластичних рухів, знання сценічних дій. Як доводить практика, з цими завданнями краще справляються учні підліткового віку, враховуючи їх інтелектуальний, естетичний і фізичний рівень розвитку.

Робота з рукавичною лялькою потребує вивчення і виконання основних правил з техніки управління на ширмі, засвоєння таких способів управління рукавичною лялькою, як а) відтворення рухів ляльки на ширмі: крок, біг, хода, стрибки, нахил, присідання, вставання, повороти вліво-вправо тощо; б) відтворення за допомогою ляльки емоційно-рухового відгуку на події твору: радість, сум, страх і гнів; в) прояв рухової реакції ляльки в діалозі з іншими ляльками: «побачила», «почула», «відчула» та «усвідомила».

Пластичність і скоординованість рухів в управлінні лялькою залежать від характеру виконання творчих завдань. За цією ознакою учням необхідно навчитись контролювати свої дії, спостерігаючи за роботою своїх партнерів. Особливе значення має етюдний метод, пов'язаний з грою ляльки в сценічних умовах: рух у різних темпах, робота з предметами, спілкування ляльок з глядачами та між собою; «танець», «спів» і «музикування» ляльки з урахуванням темпу, ритму, динаміки та характеру музичного супроводу. Виконуючи творчі завдання, учні мають визначати характер і інтонацію голосу, манеру поведінки персонажу, а також відтворювати окремі дії ляльок. Для перевтілення в образ слід використовувати прийоми комбінування, моделювання і контрасту відповідно до певних ситуацій. Окреслені завдання на оригінальність дій під музичний супровід розширюють діапазон застосування засобів виразності, що адекватно позначається на пластичному відтворенні образу ляльки.

Робота з лялькою на ширмі виявляє спроможність школярів спостерігати за своїми діями, контролювати себе й однолітків при виконанні завдань. Спираючись на методику і керуючись досвідом і вказівками видатних ляльководів Є. Деммені, Н. Симонович-Єфимової, С.Образцова визначено головні вимоги щодо руху ляльок-петрушок: а) спрямовувати увагу на характер жестів, які пов'язані між собою (чітко, неквапливо, виразно, зрозуміло); б) контролювати зайві рухи; в) координувати рухи ляльок у момент діалогу (залежність рухової поведінки ляльки від слів виконавця).

Головне – «оживити» кожний рух, зробити його дійовим. Коли актор з лялькою добре грає за ширмою, то глядачі часто сприймають усі дії ляльки за реальність. Кожна лялька має рухатись відповідно до характеру свого персонажу. Тому на заняттях слід використовувати етюди і сценки на гру з ляльками і з предметами.

Сценічне спілкування театральної ляльки з персонажами і глядачами. Роботу з лялькою на всіх етапах слід будувати за принципом від простого до складного. При цьому творча фантазія та ініціатива учнів спрямовується на виконання не абстрактних дій, а цільових завдань, які сприяють продуктивному розвитку індивідуальних творчих якостей учнів. Кожна вправа передбачає не тільки оволодіння технологією управління лялькою, але й допомагає зрозуміти сутність театру ляльок як мистецтва.

Лялька без виконавця – штучний матеріал, який у його руках оживає. Від драматичного актора ляльковод відрізняється тим, що вміє свої справжні почуття передавати ляльці, діяти за неї за будь-яких обставин. У масових етюдах, сценах головне – взаємодія ляльок. Якщо на сцені кілька ляльок, одна з них говорить, а інші рухаються. Та лялька, що говорить, має жестикулювати, інші – стояти нерухомо. Під час розмови чи співу ляльки не мають стояти близько одна до одної.

На початковому етапі робота з ляльками проводиться за такими напрямками: виконання ролей, де учні грають «самих себе»; відтворення образів, які за психологічним складом близькі та зрозумілі виконавцям; зображення персонажів, які за своїми вчинками і образною характеристикою не відповідають характеру виконавців. Можливість діяти за ляльку, говорити, співати, танцювати, зіставляти себе з окремими персонажами, казковими героями поглиблює розуміння їхніх думок, дій, сприяє кращому усвідомленню учнями власних вчинків.

На другому етапі закріплюються та вдосконалюються уміння з техніки управління лялькою. Вирішуються такі завдання: синхронізація мови, рухів актора та ходи, жестів ляльки, що є характерними рисами театралізованого дійства; гармонізація психофізіологічного самопочуття актора в ролі ляльки, усвідомлення мотивації дій; уміння спілкуватись із глядачем через ляльку; спілкування двох акторів: одного – в ролі ведучого концерту перед ширмою («живий план»), а іншого – з лялькою за ширмою.

Гра ляльки з реквізитом спектаклю. Робота з ляльковим реквізитом дозволяє краще виражати свої переживання, відношення до предметів, які допомагають набувати вміння перетворюватись з одного образу в інший, відтворювати його характер, моральні та естетичні якості.

Для більш якісного виконання вправ слід проаналізувати послідовність рухів з предметами у кожному завданні, щоб дії з ляльками були виконані «по-справжньому». Для досягнення більш природних дій необхідно зосереджувати увагу на одному предметі, зацікавитись ним і відповісти на запитання: «Що я роблю і з якою метою?»

Окрему частину творчих завдань представляють танцювально-пантомімічні вправи та етюди з техніки управління лялькою під музичний супровід, імітації гри ляльок на музичних інструментах. У створенні лялькового образу учні самостійно відтворюють окремі епізоди спектаклю, визначають виконавський план роботи над роллю, моделюючи поведінку лялькових персонажів. Відповідно до цього суттєвого значення у формуванні творчих умінь набуває поєднання усіх видів художньої діяльності: управління лялькою, художнього мовлення, співу, танцювального руху і сценічної гри.

На третьому етапі, завдяки знанням, умінням і навичкам, отриманим на попередніх етапах, удосконалюються художньо-творчі уміння учнів, накопичується відповідний виконавський досвід. Даний етап передбачає вирішення нових творчих завдань: створення танцювальних номерів відповідно до рухових можливостей ляльок; створення танцювально-пантомімічних художніх прийомів; опанування мовно-руховою та вокально-руховою координацією; складання пластичних пародій та розігрування їх; імпровізація та сценічне втілення номерів клоунади.

На данному етапі навчання учні мають оволодіти наступними вміннями: образно показати емоційний стан (радість, прикрість, подив, образа, співчуття) за допомогою пози, міміки, жесту ляльки; пластично відобразити характер ляльки; управляти рукавичною лялькою і самостійно коригувати її рухи залежно від зовнішніх факторів (розвитку подій у спектаклі, особливостей ширми, декорації тощо); взаємодіяти з партнерами реагувати на переміщення та дії партнерів-ляльководів під час вистави; спілкуватись з глядачами за допомогою ляльки; творчо підходити до створення виразного образу ляльки.

Узгодженість сценічних дій з іншими персонажами. Проведення занять зі сценічної грамоти включає відповідну програмі кількість практичних знань, які допомагають активізувати прояв ініціативи та творчої активності школярів. Сценічна грамота – це практичне ознайомлення учасників гуртка з основними засобами виразності театрального мистецтва – сценічною дією, яка складається з ряду взаємопов'язаних психофізичних (уваги, уяви, логіки), естетичних (відчуття сценічної правди), мистецтвознавчих, педагогічних (послідовності, вміння спілкуватись з партнером) компонентів. Сценічна гра допомагає створювати правильне сценічне відчуття реальності, природну дію на сцені, навчає зосередженості на потрібному об'єкті, вмінню діяти в колективі, переключатися з одного об'єкта на інший. Ефективним є застосування різноманітних прийомів, які стимулюють учнів до організованості та зосередженості уваги під час колективних дій. Чітке, злагоджене виконання вправ, ігор та етюдів виховує в учасників стриманість, самоконтроль, навчає узгодженості дій, необхідних для пізнавально-творчої роботи.

Висновки. Таким чином, для підвищення пізнавальної активності школярів в умовах сценічної гри велике значення надається сценічному спілкуванню, яке сприяє актуалізації опорних знань, унаслідок чого на заняттях створюється атмосфера невимушеного пошуку; створення і вирішення проблемних ситуацій; застосування наочності (ляльок, декорацій, реквізиту) розвиває уяву, фантазію, збуджує емоції.

Література:

1. Лаврентьева О. О. Дидактичні умови формування інтелектуальних умінь старшокласників при вивченні науково-природничих дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / О. О. Лаврентьева. – Луцьк, 2005. – 20 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К. : Шкільний світ, 2001. – 24 с.
3. Рубина Ю. И. Театральная самодеятельность школьников / Ю. И. Рубина, Т. Ф. Завадская, Н.Н. Шевелев. – М. : Просвещение, 1983. – 174 с.
4. Сущенко Т. І. Виховання пізнавальних інтересів у підлітків в позашкільній роботі / Т. І. Сущенко. – К. : Радянська школа, 1970. – 96 с.
5. Усова А. В. Формирование у учащихся учебных умений / А. В. Усова, А. А. Бобров. – М. : Знание, 1987. – 80 с. – (Сер. «Педагогика и психология» ; №7).
6. Что и как в театре кукол : сб. ст. / [сост. И. Н. Жаровцева]. – М. : СТД РСФСР, 1990. – 127 с.
7. Шляхова Н. М. Емоції і художня творчість / Н. М. Шляхова. – К. : Мистецтво, 1981. – 103 с.

У статті висвітлюються питання використання нової форми позакласної роботи – музичного театру ляльок – з метою розвитку інтелектуальних умінь та пізнавальної активності школярів.

Ключові слова: шкільний театр ляльок, сценічно-ігрова діяльність, пізнавальна активність.

В статье освещены вопросы использования новой формы внеклассной работы – музыкального театра кукол – в контексте развития познавательных интересов школьников.

Ключевые слова: школьный театр кукол, сценично-игровая деятельность, познавательная активность.

The article depicts the problems of using the new form of extra curricular work – a school musical puppet theatre – which promote the development of the cognitive interests of schoolchildren.

Keywords: school puppet theatre, pedagogical methods, creative activity, own creativity.